

DE VERBORGEN GESCHIEDENIS VAN 500.000 TURKEN IN NEDERLAND: DE SOCIALE RECHTEN DIE ECEVIT AAN DE ONDERHANDELINGSTAFEL VERWIERF EN HET VERHAAL ACHTER EEN HALVE EEUW AAN AKKOORDEN

HOLLANDA'DAKİ 500 BİN TÜRK'ÜN GİZLİ TARİHİ: ECEVİT'İN MASADA KAZANDIĞI SOSYAL HAKLAR VE YARIM ASIRLIK İMZALARIN PERDE ARKASI

- Kayıt: 14.08.2026 17:53:53 Güncelleme: 14.08.2026 17:53:53
- Hazırlayan : Nejat SUCU
- Kaynak: Platform Dergisi

HOLLANDA'DAKİ 500 BİN TÜRK'ÜN GİZLİ TARİHİ: ECEVİT'İN MASADA KAZANDIĞI SOSYAL HAKLAR VE YARIM ASIRLIK İMZALARIN PERDE ARKASI

HOLLANDA'DAKİ 500 BİN TÜRK'ÜN GİZLİ TARİHİ: ECEVİT'İN MASADA KAZANDIĞI SOSYAL HAKLAR VE YARIM ASIRLIK İMZALARIN PERDE ARKASI

500 bin nüfuslu Hollanda Türk toplumunun Kader Yolu: 19 Ağustos 1964'te Lahey'de atılan İşgücü Anlaşması ve 5 Nisan 1966'da Ankara'da perçinlenen Sosyal Güvenlik Sözleşmesi'nin perde arkasında ne vardı? Dönemin Çalışma Bakanı Bülent Ecevit'in Benelüks ve İskandinav modellerini inceleyerek masaya koyduğu, "**çocuklara çikolata parasına**" kadar düşünülen detaylar ve gurbetçinin bürokrasi labirentindeki bugünkü hak haritası...

BÖLÜM 1: LAHEY'DEKİ İMZA VE ECEVİT'İN SOSYAL GÜVENLİK STRATEJİSİ

Bugün Hollanda'da sayıları yarım milyona ulaşan Türk toplumunun varlığı, tesadüfler zinciri değil; 19 Ağustos 1964 tarihinde imzalanan İşgücü Anlaşması ve ardından 5 Nisan 1966'da Ankara'da imzalanan "Türkiye – Hollanda Sosyal Güvenlik Sözleşmesi"nin doğrudan bir sonucudur.

İsmet İnönü Hükümeti'nde Çalışma Bakanı olarak görev yapan **Mustafa Bülent Ecevit (1961-1965)**, İskandinav (Danimarka, Norveç, İsveç, Finlandiya, İzlanda) ve Benelüks (Hollanda, Belçika, Lüksemburg) ülkelerinin sosyal güvenlik mevzuatını derinlemesine analiz etmişti. Ecevit denetiminde hazırlanan ve temelleri atılan bu sözleşmeler, sıradan bir "işçi ihraç" protokolünün çok ötesinde, döneminin ötesinde sosyal ve insani koruma kalkanları içeriyordu.

O Anlaşmalarda Neler Vardı?

- **Sadece İşçi Değil, Aile De Koruma Altında:** Türkiye'de kalan anneye geçim harçlığı, çocuklara süt ve çikolata parası yardımı.
- **Büyükanne ve Büyükbabaya Destek:** Çocuk bakımını üstlenen aile büyüklerine kadar uzanan geniş sosyal güvenlik ağı.
- **Eşit Haklar:** Hollanda'daki Türk işçilerinin, Hollandalı işçilerle aynı ücret, izin, iş sağlığı ve idari/adli başvuru haklarına (Madde 17) sahip kılınması.
- **Dönüş ve Ulaşım Güvencesi:** İlk sözleşme bittiğinde Türkiye iznine gidiş-dönüş masraflarının ve sözleşme sonu dönüş giderlerinin işverenlerce karşılanması (Madde 20).

BÖLÜM 2: GURBETÇİNİN HAK REHBERİ: HANGİ ÖDENEK TÜRKİYE'YE TAŞINIR, HANGİSİ KESİLİR?

Sosyal Hizmetler Danışmanı **Nejat Sucu**'nun aktardığı verilere göre; Hollanda'da çalışıp malul olan, emekliliğe hak kazanan veya dul/yetim kalan vatandaşlar yıllardır ödeneklerini Türkiye'de almaya devam ediyor. Ancak yürürlükteki yasalar ve 1 Ocak 2000'de yürürlüğe giren **Wet BEU** (Ödeneklerin Yurt Dışına İhracını Sınırlama Yasası) çerçevesinde ciddi ayrımlar bulunuyor.

1. Türkiye'ye Transfer Edilebilen Haklar

- **Genel Emeklilik Aylığı (AOW):** Emeklilik yaşına gelindiğinde (65–67 yaş + 3 ay) Türkiye'den Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) aracılığıyla başvurulabilir (www.svb.nl).
- **İş Görememezlik ve Malullük Ödenekleri:** WAO, WIA ve WAZ (www.uwv.nl).
- **Genel Geride Kalanlar Ödenekleri (ANW):** Dul ve yetim aylıkları (www.svb.nl).
- **Şirket/Sektör Emeklilik Sandığı Aylıkları:** Bedrijfstakpensioenfondsen (www.mijnpensioenoverzicht.nl).

- **Geri Dönüş Ödenekleri (Remigratieuitkering):** Son başvuru tarihi 31 Aralık 2024 olan yasada, 1 Ocak 2025 itibarıyla yeni başvurular kapatılmış olsa da kazanılmış tüm hakların devamı güvence altındadır.
- **Hastalık Sigortası (Zorgverzekering en buitenland):** Türkiye’de sağlık hizmeti kullanımı (www.hetcaak.nl).

2. Türkiye’ye Taşınması MÜMKÜN OLMAYAN Ödenekler

Hollanda sosyal güvenlik sisteminde "yerel destek" sayılan ve ülke dışında ödenmeyen kalemler:

- **Sosyal Geçim Yardımı (Bijstand / Participatiewet):** Belediyelerce ödenen sosyal yardım.
- **İşsizlik Ödeneği (WW):** Sadece AB ülkeleri içinde en fazla 3 ay taşınabilir; Türkiye’de ödenmez.
- **Gençler İş Görememezlik Ödeneği (Wajong):** İstisnai durumlar hariç transfer edilemez.
- **Ek Destek Ödenekleri (Toeslagenwet):** Gelir tamamlayıcı ek yardımlar.
- **Çocuk Parası (AKW) ve Çocuk Destek Vergi İadesi:** 1 Ocak 2015 itibarıyla Türkiye’de ödenmesi uygulaması kaldırılmıştır.

BÖLÜM 3: EMEKLİLİKTE "50 YIL" TUZAĞI VE GÖNÜLLÜ SİGORTA

Hollanda AOW (Genel Emeklilik) sisteminde tam maaş alabilmek için 15-65/67 yaşları arasında **tam 50 yıl boyunca** Hollanda’da sigortalı görünmek gerekmektedir. Eksik yıllar, emekli maaşında doğrudan kesinti anlamına gelir.

Kritik Uyarı: Wet BEU yasası kapsamında Türkiye’de yaşarken sigorta kapsamında kalmayan gurbetçiler, emeklilik yaşına geldiklerinde ciddi oranlarda **düşük AOW maaşı** riskiyle karşılaşır. Ayrıca vefat halinde eşlerin geride kalan ödeneği (ANW) alma hakkı ortadan kalkabilir.

Eksik Yılları Kapatma ve Gönüllü Sigorta Yolları

1. **UWV Nezdinde Gönüllü Sigorta:** Hastalık ve iş görememezlik riskine karşı yurt dışından prim ödeme (www.uwv.nl).
2. **AOW ve ANW İçin Yurt Dışı Sigortası:** SVB ve UWV’nin Yurt Dışı Gönüllü Sigorta birimleri üzerinden prim ödeyerek 50 yıllık eksik süreleri borçlanıp tamamlama imkanı.

BÖLÜM 4: PASAPORT VE İKAMET AYRIMI

Hollanda mevzuatına göre **Vatandaşlık (Pasaport)** ve **Oturum İzni (İkamet)** süreçleri birbirine bağlı görünse de iki ayrı hukuki rejim tarafından yönetilir. Hak kaybına uğramamak adına şartların Hollanda Göç ve Vatandaşlık Dairesi (**IND**) ve ilgili belediyeler üzerinden takip edilmesi gerekmektedir (www.ind.nl / www.rijksoverheid.nl).

Sonuç: 1964 ve 1966 yıllarında atılan imzalar, sadece bir iş gücü akışını değil; yarım asrı aşan devasa bir toplumsal entegrasyonu ve hukuki güvence ağını inşa etti. Bugün gurbetteki vatandaşların haklarını bilmesi ve koruması, o gün masada gösterilen devlet aklına ve verilen emeğe olan saygının en temel gereğidir.

Önemli Resmi Bağlantılar ve Kaynaklar

- **Sosyal Sigorta Bankası (SVB):**www.svb.nl
- **İşçi Sigortaları Kurumu (UWV):**www.uwv.nl
- **Sağlık Bakım Çerçeve Kurumu (CAK):**www.hetcaak.nl
- **Emeklilik Bilgi Portalı:**www.mijnpensioenoverzicht.nl